

Fylkesmannen i Aust-Agder

Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Deres ref.: 12/475
Vår ref.: 15/6661-5
Saksbehandler: Kjersti Wilson
Dato: 22.09.2015

Spørsmål om egenandelsforskriften - Adgangen til å kreve egenandel for opphold på sykehjem fra pasienter som motsetter seg oppholdet - Svar fra Helsedirektoratet

Helsedirektoratet viser til henvendelse fra Fylkesmannen i Aust-Agder mottatt 17. september 2014. I henvendelsen er det stilt spørsmål om kommunen har adgang til å kreve egenandel av personer uten samtykkekompetanse som er innlagt på sykehjem mot sin vilje. Helse- og omsorgsdepartementet har oversendt saken til Helsedirektoratet for besvarelse.

Kommunens adgang til å kreve egenandel for tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven er regulert i lovens § 11-2:

«For hjelp fra kommunens helse- og omsorgstjeneste, herunder privat virksomhet som driver etter avtale med kommunen, kan kommunen kreve vederlag av pasient og bruker når dette følger av lov eller forskrift.»

Nærmere regler om egenbetaling for opphold på kommunale helse- og omsorgsinstitusjoner, er gitt i *forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester* (egenandelsforskriften). Det følger av forskriftens § 1 første ledd at kommunen kan kreve egenbetaling for opphold på kommunale helse- og omsorgsinstitusjoner som nevnt i helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 første ledd nr. 6 bokstav c. Dette omfatter blant annet sykehjem og aldershjem, når oppholdet ikke er gitt som avlastningsopphold.

Egenandelsforskriften § 1 er generelt utformet, og inneholder ikke noe unntak for de tilfellene hvor pasienten er innlagt på institusjon mot sin vilje. Heller ikke av annen lov eller forskrift følger det noe unntak for slike tilfeller. Regelverket må etter dette forstås dithen at kommunen kan kreve egenbetaling også av beboere som er innlagt mot sin vilje, forutsatt at innleggelsen og/eller tilbakeholdet skjer med grunnlag i et lovlig fattet vedtak.

Til orientering gjør Helsedirektoratet oppmerksom på at Helse- og omsorgsdepartementet har gitt direktoratet i oppdrag å utrede om det fortsatt skal være adgang til å kreve egenandel fra pasienter og brukere uten samtykkekompetanse som mottar kommunale helse- og

Helsedirektoratet - Divisjon primærhelsetjenester

Avdeling omsorgstjenester

Kjersti Wilson, tlf.: 913 36 695

Postboks 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo • Besøksadresse: Universitetsgata 2, Oslo • Tlf.: 810 20 050

Faks: 24 16 30 01 • Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

omsorgstjenester mot sin vilje. Helsedirektoratets utredning vil leveres til Helse- og omsorgsdepartementet innen fristen, som er 15. oktober 2015.

Vennlig hilsen

Svein Lie e.f.
divisjonsdirektør

Kristin Mehre
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:

Fylkesmannen i Vestfold
Fylkesmannen i Østfold
Fylkesmannen i Oppland
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
Fylkesmannen i Nordland
Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Fylkesmannen i Hordaland
Fylkesmannen i Hedmark
Fylkesmannen i Buskerud
Fylkesmannen i Rogaland
Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag
Fylkesmannen i Finnmark
Fylkesmannen i Telemark
Fylkesmannen i Troms
Fylkesmannen i Vest-Agder
Helse- og omsorgsdepartementet